

2021 M. GEOGRAFIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIES VERTINIMO INSTRUKCIJA

Pagrindinė sesija

I dalis

Maksimalus įvertinimas – 25 taškai. 1–25 klausimo kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

Kl. nr.	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Atsakymas	C	B	A	A	C	B	A	B	A	D	C	C

Kl. nr.	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Atsakymas	A	B	A	C	A	C	A	C	C	B	B	C	D

II dalis

Maksimalus įvertinimas – 75 taškai.

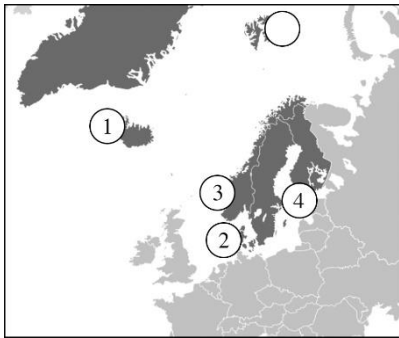
Toliau pateikiami II dalies klausimų atsakymai. Vertintojas privalo vertinti tiksliai pagal pateiktą vertinimo instrukciją. Žvaigždute (*) pažymėtų klausimų atsakymai gali būti suformuluoti ir kitais žodžiais, svarbu, kad atsakymas būtų teisingas. Skliaustuose ( ) yra pateikti atsakymų sinonimai. Pasviruoju brūkšniu (/) atskirti galimi teisingi atsakymai.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
26		12	
1 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Yra Lietuvos šiaurės vakaruose. • Šiaurėje ribojasi su Latvija, • Vakaruose ribojasi su Skuodo, / pietvakariuose – su Plungės, / pietuose – su Telšių, rytuose – su Akmenės rajonų savivaldybėmis. • Priklauso Telšių apskrčiai. • Artimiausi dideli miestai – Klaipėda ir Šiauliai. • Netoli Baltijos jūros. • Didžioji teritorijos dalis yra Ventos vidurupio žemumoje, vakarinė dalis – Vakarų Kuršo aukštumoje, pietinė – Žemaičių aukštumoje / Rytų Žemaičių plynaukštėje. • Ventos upės baseine. • Žemaitijos šiaurės vakaruose. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytus 3 geografinės padėties ypatumus. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	Pietvakarių / PV	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	<i>Pramonės šaka:</i> Naftos perdirbimas / Chemijos pramonė <i>Reikšmė:</i> Aprūpina naftos produktais Baltijos šalis.	2 1 0	Už teisingai nurodytą pramonės šaką (1 taškas) ir nurodytą reikšmę (1 taškas). Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
4 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Mažeikiai yra netoli visų Baltijos jūros neužšalantių uostų (Klaipėdos, Liepojos ir Venspilio). • Mažeikiai yra tarp regione veikiančių oro uostų (Rygos, Palangos, Šiaulių, Kauno ir Vilniaus). • Per savivaldybės teritoriją eina geležinkelio linijos. • Išplėtotas automobilių kelių tinklas, geras susisiekimas su Šiauliais, Klaipėda, Latvijos miestais. • Per savivaldybės teritoriją eina naftotiekis. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytus 3 aspektus. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Ežeras • Miškas • Upė • Pieva 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 gamtinius objektus. Už teisingai nurodytą 1 gamtinį objektą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6	39 km (+/-3 km)	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
27		13	
1	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Upės • Kanalai • Ežerai • Tvenkiniai • Pelkės • Šaltinis / Versmė 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytus 3 elementus. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Klimatas / kritulių kiekis / kritulių ir garingumo santykis • Reljefas • Paviršiaus uolienu infiltracinės savybės • Žmogaus ūkinis poveikis / Melioracija 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 veiksnius. Už teisingai nurodytą 1 veiksnį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Lielupės / Mūšos–Nemunėlio • Dauguvos • Ventos • Bartuvos • Šventosios / Baltijos jūros intakų • Priegliaus 	2 1 0	Už teisingai įvardytus 2 upių baseinus. Už teisingai įvardytą 1 upės baseiną. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Baltarusijos • Lenkijos • Rusijos • Latvijos 	3 2 1 0	Už teisingai įvardytas 3 valstybes. Už teisingai įvardytas 2 valstybes. Už teisingai įvardytą 1 valstybę. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
5 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Upių mityba mišri: sniego tirpsmo, lietaus ir požeminis vanduo. • Didžiausias debitas būna per pavasario potvynį. • Mažiausias debitas būna žiemą arba vasarą. • Maži upeliai vasaros sausrų metų išdžiūsta. • Vasarą po liūčių pasitaiko poplūdžių. • Žiemą upės užšąla. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytus 3 bruožus. Už teisingai nurodytus 2 bruožus. Už teisingai nurodytą 1 bruožą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
28		12	
1 *	<i>Pramonės rajonai išsidėstę:</i> Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Šiaurinėje / šiaurės rytų dalyje • Pietų ir Vakarų Indijoje • Pakrantėse • Miestuose ir aplink juos • Naudingųjų iškasenų gavybos rajonuose <i>Priežastys:</i> Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Gamtos išteklių • Atstumas nuo jūrų uostų • Žaliavų rajonuose • Vandens išteklių • Energijos išteklių • Išplėtoto transporto sistemos • Valdžios sprendimų • Darbo jėga 	3 2 1 0	Už teisingą nurodymą, kur išsidėstę pramonės rajonai, ir dvi priežastis, lėmusias tokių jų išsidėstymą. Už teisingą nurodytas 2 pozicijas. Už teisingą nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	<i>Metų laikas:</i> žiema. <i>Augalai:</i> Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Ryžiai • Arbatmedžiai • Sorgai • Soros • Kukurūzai • Kviečiai / Javai • Medvilnė (vilnamedžiai) • Kavamedžiai • Cukranendrės • Džiutas 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytą metų laiką ir du augalus. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	Upių slėniuose dirvožemiai susidarė iš Himalajų kalnų atneštų sąnašų. / Upių salpose suklostytos aliuvio sąnašos.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ekonomiškai labiausiai pažengusi:</i> JAV. <i>Pagrindimas:</i> Paslaugų sektoriuje dirba 79 proc. dirbančiųjų ir aukščiausias ŽSRI. / Žemės ūkyje dirba 1 proc. žmonių.	2 1 0	Už teisingai nurodytą šalį ir pagrindimą. Už teisingą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
5 *	<p><i>Ūkio šakos:</i> Galimi atsakymai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elektronikos pramonė • Informacinės technologijos • Skaitmeninės paslaugos • Farmacija • Kosmoso tyrimai <p><i>Paaškinimas:</i> Indijoje yra labai daug angliškai kalbančių išsilavinusių specialistų, kurių darbo jėga pigesnė negu Vakarų valstybėse, todėl daugelis pasaulinių modernių technologijų bendrovių čia perkelia savo gamybą.</p>	3 2 1 0	<p>Už teisingai nurodytas dvi ūkio šakas ir paaškinimą.</p> <p>Už teisingą nurodytas 2 pozicijas.</p> <p>Už teisingą nurodytą 1 poziciją.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
29		10	
1	Vakarų	1 0	<p>Už teisingą atsakymą.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
2 *	Dėl šiltosios Šiaurės Atlanto / Golfo srovės įtakos. / Dėl šiltesnio ir drėgnesnio klimato. / Šiaurės Amerikos pakrantę vėsina šaltoji Labradoro srovė.	1 0	<p>Už teisingą atsakymą.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
3 *	<ul style="list-style-type: none"> • Tai priklauso nuo kalnų išsidėstymo žemyno rytinėje dalyje ir vakarinėje dalyje. / Nuo žemyno šiaurės iki pietų plyti lygumos. / Priklauso nuo kalnų ir lygumų išsidėstymo (reljefo). • Oro masių judėjimas šiaurės–pietų kryptimi. • Vandenyne srovių įtaka. 	2 1 0	<p>Už teisingai nurodytas 2 priežastis.</p> <p>Už teisingą nurodytą 1 priežastį.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
4 *	<p><i>Geografinis paplitimas:</i> Galimi atsakymai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Didžiausi savanos plotai yra Afrikoje, mažiau jų Pietų Amerikoje, Australijoje, nedideli plotai Pietų Azijoje. • Subekvatorinėje klimato juostoje. • Savanos paplitusios regionuose abipus pusiaujo tarp 30° š. pl. ir 30° p. pl. <p><i>Klimato būdingi požymiai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aiškūs sausieji ir lietingieji laikotarpiai. / Sausasis laikotarpis trunka 3–10 mėnesių. / Vidutinis metinis kritulių kiekis svyruoja nuo 500 mm iki 1500 mm. • Vidutinė metų oro temperatūra apie 24–25 °C. / Aukšta temperatūra (25–30 °C). / Maža temperatūrų amplitudė. <p><i>Augalija:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyrauja aukšti varpiniai augalai ir kitos žolės. • Auga pavieniai medžiai / akacijos / baobabai ir krūmų giraitės. 	6 5 4 3 2 1 0	<p>Už teisingai nurodytą geografinį paplitimą (2 taškai) klimato požymius (2 taškai), augaliją (2 taškai).</p> <p>Už teisingai nurodytas 5 pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytas 4 pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytas 3 pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytas 2 pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytą 1 poziciją.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
30		11	
1	Danijos	1 0	<p>Už teisingą atsakymą.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
2	Skandinavijos	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3		4 3 2 1 0	Už teisingai nurodytas 4 kraštovaizdžių vietas. Už teisingai nurodytas 3 kraštovaizdžių vietas. Už teisingai nurodytas 2 kraštovaizdžių vietas. Už teisingai nurodytas 1 kraštovaizdžio vietą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Imigracijos politika • Finansinės paramos dydis • Socialinės paramos įvairovė / pasiūla • Pragyvenimo lygis priimančioje šalyje • Integracijos galimybės • Darbo pasiūla • Šalies dydžio ir gyventojų skaičius • Geografinė padėtis 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 veiksnius. Už teisingai nurodytą 1 veiksnių. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Vykdomas vaikų ir suaugusiųjų švietimas. • Padedama susirasti darbo. • Integruojama į vietines bendruomenes. • Suteikiama kvalifikacijos įgijimo ir kėlimo galimybė. 	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Norvegija • Danija • Švedija 	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 valstybes. Už teisingai nurodytą 1 valstybę. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
31		9	
1 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Saudo Arabijoje didžiausia 25–44 metų amžiaus grupė, o Kolumbijos – 20–29 metų amžiaus grupė. • Saudo Arabijoje didesnis vyrų negu moterų skaičius, o Kolumbijoje abiejų lyčių gyventojų skaičius iki 70 metų amžiaus grupėje yra apytikriai vienodas, o vyresnio negu 70 metų amžiaus grupėje moterų yra daugiau nei vyrų. / Kolumbijoje vyresnių kaip 65 metai žmonių yra daugiau negu Saudo Arabijoje. • Abiejų šalių piramidėse 0–4 metų amžiaus vaikų skaičius yra mažesnis negu 5–14 metų amžiaus grupėje. • Abiejose šalyse per pastaruosius devynerius metus gimstamumas mažėja (Saudo Arabijoje sparčiau). 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas 3 duomenimis pagrįstas išvadas. Už teisingai nurodytas 2 duomenimis pagrįstas išvadas. Už teisingai nurodytą 1 duomenimis pagrįstą išvadą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
2	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Vidurio Amerika / Lotynų Amerika • Pietų Amerika • Pietų Azija 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 regionus. Už teisingai nurodytą 1 regioną. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	<i>Gimstamumo tendencijos:</i> Abiejose šalyse gimstamumas mažėja. <i>Problemos:</i> Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Dirbantieji turi išlaikyti vis daugiau pensinio amžiaus nebedirbančių žmonių. • Ateityje ims stigti dirbančiųjų. • Tenka plėsti medicininio ir socialinio aptarnavimo sferą, skirtą pagyvenusiems žmonėms. • Tenka mažinti vaikų darželių ir mokyklų skaičių. 	4 3 2 1 0	Už teisingai nurodytą gimstamumo kaitos tendenciją ir 3 problemas. Už teisingai nurodytas 3 pozicijas. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
32		8	
1 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Per pastaruosius 40 metų nė karto nebuvo neigiamo temperatūros nuokrypio. • Globali temperatūra nuo 1940 m. iki 1980 m. kintanti. • Nuo XX a. pradžios temperatūra pakilo apie 1 °C. • Šalčiausias laikotarpis maždaug 1901–1920 m. • Šilčiausias laikotarpis maždaug 2000–2020 m. • Nuo 1980 m. temperatūra kyla sparčiausiai. • Iki 1940 m. temperatūros nuokrypiai buvo neigiami. 	3 2 1 0	Už teisingai suformuluotas 3 išvadas. Už teisingai suformuluotas 2 išvadas. Už teisingai suformuluotą 1 išvadą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	<i>Iškastinio kuro naudojimas:</i> Deginant iškastinį kurą, išsiskiria daugiau kaip pusė viso šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, dėl to stiprėja šiltnamio efektas. <i>Žemės ūkio plėtra:</i> Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Žemės ūkio technika naudoja iškastinį kurą, taip pat iškastinis kuras naudojamas trąšoms ir pesticidams gaminti. • Dėl besiplečiančios maisto pramonės / didėjančios mėsos, pieno ir ryžių gamybos didėja metano emisija. / Intensyvi gyvulininkystė didina metano išsiskyrimą. • Siekiant išplėsti žemės ūkio paskirties žemių plotus, kertami miškai, dėl to mažiau anglies dioksido sunaudojama fotosintezei ir didėja šiltnamio efektas. 	2 1 0	Už teisingus 2 paaiškinimus. Už teisingą 1 paaiškinimą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	Galimi atsakymai: <ul style="list-style-type: none"> • Tirpsta Grenlandijos, Antarktidos ir kalnų ledynai. / Tirpsta ledynai. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytus 3 pavyzdžius. Už teisingai nurodytus 2 pavyzdžius. Už teisingai nurodytą 1 pavyzdį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> • Mažėja Arkties ir Antarkties leduotumas. • Kyla vandenyno (jūros) lygis. • Rūgštėja vandenynas. • Daugėja ekstremalių orų reiškinių ir gamtinių katastrofų (sausrų, tropinių uraganų, karščio bangų, stiprių liūčių, potvynių ir t. t.). • Plinta dykumos. • Tirpsta daugiametis išalas. • Keičiasi atmosferos ir vandenyno cirkuliacija. • Keičiasi atmosferos cheminė sudėtis / atmosferoje didėja šiltnamio efektą sukeliančių dujų koncentracija. / Didėja anglies dioksido, metano, azotų oksidų, fluorintų dujų koncentracija. • Augalijos ir gyvūnijos kaita. • Gėlo vandens trūkumas. 		